

انواع تضمین قرار داد

الف-تضمین شرکت در مناقصه

ب-تضمین انجام تعهدات

ج-تضمین پیش پرداخت

د-تضمین حسن انجام کار

انواع ضمانت نامه های معتبر

الف-ضمانت نامه بانکی

ب-ضمانت نامه بیمه ای

ج-وجه نقد

د-سفته با امضای صاحبان امضای مجاز با مهر شرکت

ه-سایر ضمانت نامه ها

و-ضمانت نامه های صادره توسط صندوق های حمایتی دولتی که به موجب قانون تاسیس شده و یا می شوند و طبق اساسنامه فعالیت می نمایند.

سایر ضمانت نامه ها شامل:

۱-ضمانت نامه های صادر شده از سوی موسسات اعتباری غیر بانکی که دارای مجوز لازم از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هستند

۲-وثیقه ملکی معادل ۹۰٪ ارزش کارشناسی رسمی آن

۳-اوراق مشارکت (بی نام) منتشر شده از سوی وزارتخانه ها، موسسات دولتی، شرکت های دولتی، شهرداری ها و موسسات و نهاد های عمومی غیر دولتی که از سوی دولت یا بانک ها تضمین شده باشد

۴-سهام شرکت های سهامی عام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به ماخ ۷۰٪ ارزش روز آن

۵- مطالبات قطعی شده قراردادها از سوی دستگاههای اجرایی و ذیحسابان مربوط

دستورالعمل نحوه استفاده از تضمین در بند " ۵ "

۱- ملک مورد وثیقه بابت تضمین

۲- اوراق مشارکت (بانام یا بی نام)

۳- سهام (هم با نام و هم بی نام)

۴- مطالبات تایید شده

۱- ملک مورد وثیقه بابت تضمین

ملک مورد وثیقه بابت تضمین ، باید در دفتر اسناد رسمی به رهن دستگاه اجرایی درآید .

۲-اوراق مشارکت (بانام یا بی نام)

تعریف :اوراق مشارکت، اوراق بهادار با نام یا بی نامی است که به قیمت اسمی مشخص برای مدت معین و صرفاً برای تامین منابع مالی لازم برای ایجاد طرح های عمرانی صادر می شود

اوراق مشارکت مورد تضمین باید بی نام بوده و به ذیحساب یا مسوول امور مالی دستگاه اجرایی تحویل شود
ذیحساب با مسوول امور مالی ، حسب مورد عملیات حسابداری مربوط را در دفاتر مالی ثبت و مسوولیت حفظ و نگهداری اوراق مذکور را به عهده خواهد داشت .

-اوراق مشارکت مورد وثیقه باید به مبلغ رسمی آنها به عنوان تضمین پذیرفته شود .

۳-سهام (هم با نام و هم بی نام)

سهام شرکت های سهامی عام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار را باید تا مبلغ هفتاد درصد (۷۰٪) ارزش روز سهم به عنوان تضمین قبول دارد.

-در صورتی که سهام بی نام باشد ، برگه سهام دریافتی تحویل ذیحساب یا مسوول امور مالی شده و عملیات حسابداری مربوط را ذیحساب یا مسوول امور مالی در دفاتر ثبت و مسوولیت حفظ و نگهداری آن را به عهده می گیرد .

- شرکت ارایه دهنده سهام به عنوان تضمین باید به طور کتبی تعهد کند که سهام جایزه و حق تقدم سهامی را که در اثر افزایش سرمایه است (اعم از اینکه این افزایش سرمایه از محل ذخایر اندوخته ها بوده یا به صورت نقد یا ترکیب هر دو باشد) به ازای ، هر سهم از سهام پذیرفته شده به عنوان تضمین را به وثیقه دستگاه اجرایی پذیرنده تضمین درآورده و حق هرگونه دخل و تصرف دیگری را در سهام جایزه و حق تقدم سهام ، در طول مدتی که سهام به عنوان تضمین در اختیار دستگاه اجرایی است از خود سلب می کند .

- چنانچه شرکت قصد ارایه سهام با نام را برای تضمین داشته باشد ، باید سهام را طبق مقررات در رهن دستگاه اجرایی قرار دهد . ذیحساب یا مسوول امور مالی باید مراتب قبولی سهام به عنوان تضمین را ، به طور کتبی به بورس اوراق بهادار اعلام کند .

۴- مطالبات تایید شده

- معادل نود درصد (۹۰٪) خالص مطالبات تایید شده شرکت در قراردادها که توسط دستگاه اجرایی مورد تایید قرار گرفته و عدم پرداخت آن توسط ذیحساب یا مسوول امور مالی به تایید رسیده باشد ، به عنوان تضمین قبول می شود .

- تشریفات : برای پذیرش مطالبات تایید شده این ماده به عنوان تضمین لازم است فرم تایید به طبق نمونه پیوست در دو نسخه تکمیل و نسخه اول به دستگاهی که مطالبات را به عنوان تضمین می پذیرد ، ارایه می شود . نسخه دوم به صورت کارکرد شرکت در دستگاه اول الصاق می شود . دستگاه اول مطالبات یاد شده شرکت را بدون اعاده نسخه اول فرم تاییدیه ، پرداخت نخواهد کرد . شرکت برای دریافت مطالبات خود باید به جای تضمین مورد بحث ، تضمین قابل قبول دیگری به دستگاه دوم تحویل و درخواست کند نسخه اول فرم تاییدیه توسط ذیحساب یا مسوول امور مالی که فرم را به عنوان تضمین در اختیار دارد ، به دستگاه اجرایی اول که مطالبات شرکت از او است ، ارسال شود .

سفته به عنوان تضمین :

- سفته در وجه شخص معین
- سفته در وجه حامل
- انتقال سفته
- سفته موجد

- سفته حال یا عند المطالبه
- عدم امکان سفته مشروط
- ممنوعیت استفاده مکرر از سفته های عند المطالبه
- سفته در وجه شخص معین: در صورتی که سفته برای شخص معینی صادر شود، نام و نام خانوادگی او در سفته آورده می شود،
- سفته در وجه حامل: دارنده با حسن نیت طلبکار محسوب می شود

انتقال سفته: در تنظیم سفته، این امکان وجود دارد که بدهکار، سفته ای را که صادر می کند، بدون ذکر نام طلبکار به وی بدهد که این طوری فرد می تواند یا خودش در سررسید برای گرفتن پول اقدام کند یا این که آن را به دیگری حواله بدهد، عبارت «حواله کرد» در سفته به شخص دارنده این اختیار را می دهد که بتواند سفته را به دیگری منتقل کند، ولی اگر «حواله کرد» خط زده شود، دارنده سفته نمی تواند آن را به دیگری انتقال دهد و تنها خود وی باید برای وصول آن اقدام کند، علاوه بر آن می تواند با پشت نویسی آن را به شخص دیگری انتقال دهد.

I. سفته موجدل: دارای سررسید

II. سفته حال یا عند المطالبه: صادرکننده باید به محض مطالبه مبلغ آن را پرداخت کند

III. عدم امکان سفته مشروط: در حالی که مطابق ماده ۱۸۴ قانون مدنی، عقد ممکن است مشروط یا معلق باشد، لیکن در قلمرو حقوق تجارت، شرط و قید با طبیعت اسناد تجاری و تسریع و تسهیل گردش این اسناد سازگاری ندارد. طبیعت سند تجاری اقتضا میکند که متضمن هیچ گونه قید و شرطی نباشد چرا که هر قید و شرطی مانع از ایفای نقش صحیح و اصولی سند تجاری خواهد بود. صفت تنجیزی سند تجاری به این معنا است که پرداخت وجه مندرج در سند تجاری مشروط و معلق به قید و شرطی نباشد و اعتبار سند به تحقق شرط موکول نگردد.

IV. ممنوعیت استفاده مکرر از سفته های عند المطالبه: اخذ سفته عندالمطالبه برای معاملات مکرر فاقد وجاهت قانونی است. چرا: به منظور جلوگیری از هرگونه سوء استفاده احتمالی از نقطه نظر عدم پرداخت تمبر مالیاتی، سفته های عندالمطالبه اخذ شده فقط برای انجام یک نوع معامله مورد استفاده قرار گیرد

ضمانتنامه بانکی: bank guarantee

• تعریف خارجی:

ضمانت نامه بانکی، گونه ای تضمین قراردادی است که در برابر زیان ناشی از ناتوانی و یا خوداری پیمانکار از انجام تعهداتش، طرف دیگر را پشتیبانی می کند. چنین ضمانت نامه هایی معمولاً در پروژه های ساختمانی دولتی به کار می رود.»

• ماهیت:

نکته لازم ذکر دیگر اینست که در تحلیل و تفسیر و مبنایابی براین نهاد بر روی ق.م ایران نمی توان حساب آنچنانی باز کرد؛ چراکه در مفهوم ضمان سنتی و رکورد ق.م نیز اختلافاتی نزد حقوقدانان عارض می باشد که از تعارض مبانی ضمان نشأت می گیرد. گروهی معتقدند که ضمان موجود ق.م از نوع نقل ذمه به ذمه می باشد و در این راستا استدلالات خویش را دارند که از ذکر آنها معذوریم و گروهی نیز با رد استدلالات گروه قبلی ضمان موجود در ق.م را از نوع ضم ذمه به ذمه می دانند. حال آنکه آنچه از بررسی ها به ذهن محقق می تراود این است که ضمانت نامه بانکی ماهیتاً به نوعی مسئولیت قراردادی می باشد (از نوع وجه التزام) که بانک نه ضمانت پرداخت آن را، بلکه که تعهد به پرداخت آن را از قبل دیگری می نماید.

انواع ضمانت نامه های بانکی

از حیث نوع تضمین مندرج در آنها: شرکت در مناقصه و مزایده، پیش پرداخت، حسن انجام کار و استرداد کسور وجه الضمان، متقابل، اعتبارات اسنادی ضمانتی حال به شرح تک تک این تقسیم بندی ها می پردازیم:

۱- ضمانت نامه شرکت در مناقصه و مزایده: به حق باید این نوع ضمانت نامه را حاکی از قصد جدی مضمون عنه در ورود به معامله دانست. بطور معمول مبلغ وجه التزامی که در ضمانت نامه تعیین می شود ۵ الی ۱۰ درصد وجه مندرج در مناقصه یا مزایده می باشد. اگر قبول پیشنهادات منوط به افتتاح ضمانت بانکی از طرف متقاضی باشد، در صورت عدم پایبندی متقاضی به این امر، پیشنهاد وی حذف خواهد گردید.

۲- ضمانت نامه استرداد پیش پرداخت: زمانیکه پیمانکار یا متعهد اصلی در راستای اجرای قرارداد تقاضای دریافت بخشی از مبلغ قرارداد را به عنوان پیش پرداخت می نماید، طرف درخواست گشایش ضمانت نامه ی بانکی به همین مبلغ (معمولاً ۲۵ درصد مبلغ قرارداد اصلی) می نماید، صدور این ضمانت نامه تضمینی است برای وضعیتی که پیمانکار از اجرای تعهدات قراردادی سر باز می زند.

۳- ضمانت نامه استرداد کسور وجه الضمان: این ضمانت نامه و صدور آن نتیجه کسر درصدی از مبلغ قرارداد در هر مرحله پرداختی توسط کارفرما می باشد. بدین ترتیب کارفرما برای اطمینان از حسن انجام کار در هر مرحله از پرداخت درصد مشخصی از پرداختی (معمولاً ۵ الی ۱۰ درصد) کسر و نگهداری می نماید.

۴- حسن انجام کار: مهمترین ضمانت نامه ها که هنگام به کارگیری لفظ ضمانت نامه، ذهن را معطوف به آن ضمانت نامه های می نماید عبارتست از ضمانت نامه های حسن انجام کار. بعلاوه چندین قسم ضمانت نامه ی اخیری که از آنها یاد شد ماهیت این چینی دارند.

۵- اعتبارات اسنادی ضمانتی (Stand by Letter of Credit)

اعتبارات اسنادی

تعریف اعتبارات اسنادی:

۱- اعتبارات اسنادی سندی است که بانکی از طرف مشتری خود صادر می کند و به شخص یا تجارتخانه ای اختیار می دهد که براتهایی به عهده آن بانک (و یا کارگزارانش به حساب آن بانک تحت شرایط مصرحه در اعتبار اسنادی بکشد)

۲- اعتبارات اسنادی عبارتست از التزام صادر کننده اعتبار که معمولاً یک بانک است و به صورت اعتبار به تقاضای مشتری بانک گشایش می یابد و بانک را مکلف می سازد به شرط رعایت شرایط مقرر در اعتبارات اسنادی از جانب ذینفع، وجه مذکور در اعتبار اسنادی را به ذینفع یا به حواله کرد وی پرداخت کند.

حقوق کیفری معاملات دولتی

۱- قانون اساسی (اصول ۴۹ و ۷۷ و ۸۰ و ۸۱ و ۸۲ و ۸۳ و ۱۲۵)

۲- قانون مجازات اسلامی (فصل سیزدهم - تعدیات مامورین دولتی نسبت به دولت مواد ۵۹۸ الی ۶۰۶)

۳- قانون محاسبات عمومی (مواد ۷۱ و ۷۰ و ۱۱۵)

۴- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مواد ۴ و ۳۰ و ۳۱ و ۳۲ و ۵۰ و ۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۰۹)

۵- قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (مواد ۴، بند ج و دال ماده ۱۳، بند الف ماده ۱۴، بند ج

ماده ۳۹، بند ب ماده ۱۱۷، بند ز ماده ۱۴۵، بند ح ماده ۱۴۵، ماده ۱۶۰)

۶-قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی(ماده واحده)

۷-قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداریها(ماده واحده)

۸-قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی(ماده واحده)

۹-قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی(مکاده واحده)

۱۰-قانون راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری(دو ماده ای)

۱۱-قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی(ماده واحده)

۱۲-قانون ممنوعیت وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی از چاپ و انتشار نشریات غیر ضرور(ماده واحده)